

Foto: privé bezit

Prof. dr. David Pinto

David Pinto, van Marokkaans afkomst, is hoogleraar Interculturele Communicatie (in Israël en Nederland) en sinds 1982 directeur van het Intercultureel Instituut (ICI) (Training, Advies en Onderzoek) te Amsterdam. Jarenlange interculturele studie en ervaring, gecombineerd met systematisch verwerkte gegevens van de vele door het ICI verzorgde Interculturele cursussen en trainingen, brachten Pinto ertoe een praktijkgerichte methode te ontwikkelen: hoe effectief om te gaan met verschillen, rekening houdend met ieders eigenheid. Pinto is auteur van een aantal boeken en tal van artikelen, verschenen in Nederland en daarbuiten. mailto: dpinto@a2000.nl

Gedrag en omgeving

Hoe iemand zich gedraagt, wordt volgens auteur Meredith Belbin bepaald door een zestal factoren: persoonlijkheid; mentale vaardigheden; waarden en normen; de druk of dwang van de omgeving; ervaring; het vermogen diverse rollen effectief te spelen.

De factor 'waarden en normen' is hier op z'n plaats. *Hoe* gekeken wordt tegen gedragingen en uitingen, is namelijk afhankelijk van tijd en plaats. "Culture makes almost all the difference", in de woorden van Harvard-historicus David S. Landes.

Een illustratie vanuit mijn eigen vak, InterCulturele Communicatie: Uit onderzoek dat ik in Israël heb begeleid, komt een interessant resultaat naar voren over het beeld dat Israëli's (overwegend van Oosterse afkomst) enerzijds en Europeanen en Amerikanen anderzijds van elkaar hebben.

De volgende kenmerken worden gezien als 'typisch Israëlisch': informele patronen tijdens persoonlijke interacties; directe communicatiestijl; spontaniteit; improvisationele aanpak van probleemoplossing; positieve houding ten opzichte van risico's nemen; zelfvertrouwen; oriëntatie op groepen met daarnaast een sterk individualisme; het testen en onderzoeken van de grens van regels en regelingen ("regels zijn niet altijd regels").

Deze kenmerken worden door westerlingen vaak verkeerd begrepen. Het zelfvertrouwen, bijvoorbeeld, wordt opgevat als arrogant.

Aan de andere kant zijn er ook een zevental aspecten die, uiteraard zonder afbreuk te doen aan de uniciteit van het individu, worden gezien als 'typisch Europees, Amerikaans - Westers'. Al worden zij verkeerd opgevat, het is van eminent belang er hier melding van te maken, temeer omdat het gaat om een, ook in de huidige Nederlandse situatie, herkenbaar verschijnsel.

1. Beleefdheid. Wordt opgevat als onoprecht, kunstmatig (gedrag), gebrek aan spontaniteit, overdreven formeel.
2. Vriendelijkheid. Wordt opgevat als naïef, kunstmatig, seksueel provocatief.
3. Het respecteren van elkaars privacy. Wordt opgevat als afstandelijk, onvriendelijk, gebrek aan spontaniteit, verlegen, overdreven formeel.
4. De organisatiemethoden en efficiency. Worden gezien als inflexibel, stijf, efficiency ten koste van sociale (persoonlijke) relaties, alles volgens het boekje, gebrek aan improvisatie, focus op procedures in plaats van op het doel, op de taak.
5. Scheiding van zakelijk en privé. Dit gedrag wordt vaak beschouwd als een overdreven formaliteit en gewoonweg als vreemd.
6. Het in acht nemen van regels en respect voor andere culturen, wordt ervaren als overdreven formeel, overdreven bewust van hiërarchie, focus op de regels in plaats van op het doel. Iemand die de regels in acht neemt wordt gezien als een 'freier' (mietje, watje, nurd).
7. Vertrouwen in mensen. In Europa en de VS gaat men ervan uit dat iemand te vertrouwen is, tenzij het tegendeel blijkt. Een Oosterling (ook in Israël) gaat ervan uit dat mensen niet te vertrouwen zijn, totdat men bewezen heeft betrouwbaar te zijn. In de ogen van Oosterlingen zijn Amerikanen en Europeanen naïef. Andersom beschouwt een Westerling de ander als wantrouwend.

Prof. dr. David Pinto